

Sažetak mišljenja Europskog nadzornika za zaštitu podataka o pregovaračkom mandatu za sporazum između EU-a i SAD-a o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima

(Cjeloviti tekst ovog Mišljenja dostupan je na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku na internetskim stranicama Europskog nadzornika za zaštitu podataka www.edps.europa.eu)

(2019/C 186/06)

Europska komisija 5. veljače 2019. izdala je Preporuku za odluku Vijeća o odobrenju otvaranja pregovora za sklapanje međunarodnog sporazuma sa Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima. U Prilogu Preporuci utvrđuju se smjernice Vijeća za pregovore o sporazumu. Cilj predloženog sporazuma bio bi rješavanje, putem zajedničkih pravila, pravnog pitanja pristupa sadržaju i podatcima koji se ne odnose na sadržaj, a koje imaju pružatelji usluga u EU-u i SAD-u.

Europski nadzornik za zaštitu podataka pozdravlja i podupire cilj Komisije da sklopi sporazum o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima s SAD-om, čime bi se osigurala visoka razina zaštite osobnih podataka pri prijenosu između EU-a i SAD-a za potrebe kaznenog progona te pozdravlja obvezu uvođenja dostatnih zaštitnih mjera. Kao što je EDPS već napomenuo, EU-u su potrebna održiva rješenja za razmjenu osobnih podataka s trećim zemljama u svrhu kaznenog progona, koja su potpuno u skladu s Poveljom o temeljnim pravima. Čak i kod istraživanja domaćih slučajeva, tijela kaznenog progona sve se više nalaze u „prekograničnim situacijama” samo zato što je upotrijebljen strani pružatelj usluga, a informacije su elektronički pohranjene u trećoj zemlji. U praksi to se često odnosi na pružatelje usluga sa sjedištem u SAD-u zbog njihove dominacije na globalnim tržištima. Sve veća količina zahtjeva za elektroničke dokaze i nestabilnost digitalnih informacija opteretila je postojeće modele suradnje, kao što su MLAT-ovi. EDPS razumije da se nadležna tijela suočavaju s utrkom u pogledu vremena kako bi prikupila podatke za svoje istrage i podupire napore za osmišljavanje novih modela suradnje, uključujući u kontekstu suradnje s trećim zemljama.

Cilj ovog mišljenja pružiti je konstruktivne i objektivne savjete jer Vijeće mora dostaviti svoje smjernice prije početka te osjetljive zadaće. Ona se temelji na sudskoj praksi Suda Europske unije posljednjih godina, koja je potvrdila načela zaštite podataka, uključujući pravednost, točnost i relevantnost informacija, neovisni nadzor i pojedinačna prava pojedinaca. Ta su načela relevantna za javna tijela jer su namijenjena privatnim poduzećima i postaju sve važnija s obzirom na osjetljivost podataka koji su potrebni za kaznene istrage.

U tom kontekstu EDPS želi iznijeti sljedeća zapažanja:

- pozdravlja činjenicu da Preporuka već uključuje važne mjere zaštite podataka, uključujući potrebu da se krovni sporazum primjenjuje upućivanjem i podržava potrebu za određenim dodatnim zaštitnim mjerama koje je predložila Komisija;
- s obzirom na posebne rizike koji nastaju u kontekstu izravne suradnje pružatelja usluga i pravosudnih tijela, predlaže uključivanje sudskog tijela u drugu stranku sporazuma;
- preporučuje da se članak 16. UFEU-a doda kao materijalna pravna osnova.

Osim toga, u Mišljenju se navode daljnje preporuke o mogućim poboljšanjima i pojašnjenjima pregovaračkih smjernica. EDPS ostaje na raspolaganju institucijama za daljnje savjetovanje tijekom pregovora i prije dovršetka budućeg sporazuma između EU-a i SAD-a.

1. UVOD I KONTEKST

1. Komisija je 17. travnja 2018. objavila paket od dva zakonodavna prijedloga: Prijedlog uredbe o europskom nalogu za dostavljanje i europskom nalogu za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima ⁽¹⁾ (u daljnjem tekstu: „Prijedlog za e-dokaze”) te Prijedlog direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima ⁽²⁾. Iako je rad u Europskom parlamentu u tijeku, Vijeće Europske unije (Vijeće) iznijelo je opći stav o ta dva prijedloga ⁽³⁾.
2. Komisija je 5. veljače 2019. donijela dvije preporuke za odluke Vijeća: Preporuku o odobrenju otvaranja pregovora s obzirom na međunarodni sporazum između Europske unije (EU) i Sjedinjenih Američkih Država (SAD) o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima za potrebe pravosudne suradnje u ime EU-a u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185) ⁽⁴⁾. Prilog Preporuci (u daljnjem tekstu „Prilog”) od iznimne je važnosti jer se njime utvrđuju smjernice za Komisiju u pregovorima o sporazumu u ime EU-a. Potonja preporuka predmet je zasebnog mišljenja EDPS-a ⁽⁵⁾. Međutim, EDPS smatra da su pregovori s SAD-om i Vijećem Europe usko povezani.
3. Preporuka je donesena na temelju postupka utvrđenog u članku 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) za sporazume sklopljene između EU-a i trećih zemalja. Komisija ovom Preporukom nastoji dobiti odobrenje Vijeća da se u ime EU-a imenuje za pregovarača te da započne pregovore s SAD-om, u skladu s pregovaračkim smjernicama priloženima Preporuci. Nakon završetka pregovora, kako bi sporazum mogao biti sklopljen, Europski parlament morat će dati suglasnost za tekst sporazuma o kojem će se pregovarati, nakon čega će Vijeće morati donijeti odluku o sklapanju sporazuma. U dohledno vrijeme očekuje se savjetovanje s EDPS-om o tekstu nacрта sporazuma u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 2018/1725.
4. EDPS pozdravlja savjetovanje s njime nakon donošenja Preporuke Europske komisije, kao i Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove Europskog parlamenta. EDPS također pozdravlja upućivanje na svoje Mišljenje navedeno u uvodnoj izjavi 4. Preporuke. Želi naglasiti da ovo Mišljenje ne dovodi u pitanje dodatne primjedbe koje bi EDPS mogao iznijeti na temelju dodatnih dostupnih informacija.

5. ZAKLJUČCI

66. EDPS razumije potrebu tijela kaznenog progona za osiguravanje i pribavljanjem elektroničkih dokaza na brz i učinkovit način. Podržava napore za utvrđivanje inovativnih pristupa za dobivanje prekograničnog pristupa elektroničkim dokazima. Stoga je cilj ovog Mišljenja pružiti konstruktivne i objektivne savjete institucijama EU-a s obzirom na to da Komisija želi dobiti odobrenje Vijeća za pregovore s SAD-om.

⁽¹⁾ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskom nalogu za dostavljanje i europskom nalogu za čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima, COM(2018) 225 final.

⁽²⁾ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, COM(2018) 226 final.

⁽³⁾ Vijeće je 7. prosinca 2018. iznijelo svoj opći stav o predloženoj Uredbi, koji je dostupan na <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/07/regulation-on-cross-border-access-to-e-evidence-council-agrees-its-position/#>. Vijeće je 8. ožujka 2018. iznijelo svoj opći stav o predloženoj Direktivi, koji je dostupan na <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/03/08/e-evidence-package-council-agrees-its-position-on-rules-to-appoint-legal-representatives-for-the-gathering-of-evidence/>.

⁽⁴⁾ Preporuka za odluku Vijeća o odobrenju otvaranja pregovora s obzirom na sporazum između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima za potrebe pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, COM(2019) 70 final.

⁽⁵⁾ Preporuka za odluku Vijeća o odobrenju sudjelovanja u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185), COM (2019) 71 final; Konvencija o pojačanoj međunarodnoj suradnji u području kibernetičkog kriminala i elektroničkih dokaza, Budimpešta, 23. studenoga 2001., CETS br. 185.

⁽⁶⁾ Mišljenje Europskog nadzornika za zaštitu podataka 3/2019 o sudjelovanju u pregovorima s obzirom na Drugi dodatni protokol uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu donesenu u Budimpešti.

67. EDPS se slaže s izjavom Komisije da predviđeni sporazum mora biti uvjetovan snažnim mehanizmima zaštite temeljnih prava. Nekoliko načela i zaštitnih mjera u području zaštite podataka već je predviđeno u pregovaračkim smjernicama. Najprije predlaže da se članak 16. UFEU-a uvrsti u preambulu Odluke Vijeća kao jedna od materijalnih pravnih osnova. Pozdravlja činjenicu da se krovni sporazum, koji aktivno podupire, treba primjenjivati upućivanjem na budući sporazum. U svojem Mišljenju 1/2016 o krovnom sporazumu, EDPS je preporučio ključna poboljšanja i jačanje nekoliko zaštitnih mjera te predlaže da se te zaštitne mjere uključe u pregovaračke smjernice.
68. S obzirom na učinak predviđenog sporazuma o temeljnim pravima, EDPS također smatra da bi trebalo uključiti dodatne zaštitne mjere kako bi se osiguralo da konačni sporazum ispunjava uvjet proporcionalnosti. Posebno preporučuje što brže uključivanje sudskih tijela koje je odredila druga stranka u sporazum u postupku prikupljanja elektroničkih dokaza kako bi ta tijela imala mogućnost revidirati usklađenost naloga s temeljnim pravima i prikupiti razloge za odbijanje.
69. Osim tih općih preporuka, preporuke i primjedbe EDPS-a u ovom Mišljenju odnose se na sljedeće posebne aspekte predviđenih sporazuma o kojima će se pregovarati s SAD-om u pregovaračkim smjernicama:
- obveznu prirodu sporazuma;
  - daljnje prijenose nadležnih tijela SAD-a;
  - prava osoba čiji se podaci obrađuju u SAD-u, posebno pravo na informacije i pravo pristupa;
  - nadzor koji provodi neovisno tijelo u SAD-u;
  - sudsku zaštitu i pravna sredstva u SAD-u;
  - kategorije predmetnih ispitanika;
  - definiciju i vrstu podataka obuhvaćenih predviđenim sporazumom;
  - kaznena djela obuhvaćena predviđenim sporazumom;
  - posebne zaštitne mjere kako bi se osigurala odgovarajuća razina sigurnosti prenesenih podataka;
  - vrstu tijela koja mogu izdavati naloge za elektroničke dokaze;
  - mogućnost da se pružateljima usluga s nalogom za elektroničke dokaze pruži prilika da podnesu prigovor na temelju određenih razloga;
70. Naposljetku, EDPS i dalje je na raspolaganju Komisiji, Vijeću i Europskom parlamentu za pružanje savjeta u daljnjim fazama ovog postupka. Komentari u ovom Mišljenju ne dovode u pitanje dodatne primjedbe koje bi EDPS mogao iznijeti jer bi se mogli pojaviti dodatni problemi koji bi se trebali rješavati kad dodatne informacije budu dostupne. Očekuje da će se s njime savjetovati o tekstu nacrtu sporazuma prije njegova dovršetka.

Bruxelles, 2. travnja 2019.

Giovanni BUTTARELLI

Europski nadzornik za zaštitu podataka
